

H O O F D E N & Z I N N E N

Eerste en Tweede Kamer

Terecht verwekte het artikel over de Eerste Kamer in de maandbijlage van *NRC Handelsblad* van mei veel opschudding. De algemene strekking van Gerard van Westerlo's verslag was dat de Eerste Kamer politiek in feite overbodig is. De *Chambre de Réflexion* doet namelijk niet waarvoor zij bestaat: het beoordelen of de wetgeving van de Tweede Kamer staatsrechtelijk door de beugel kan. De ondervraagde senatoren lieten over de feiten geen enkele twijfel bestaan: de wetgeving zoals door de Tweede Kamer besloten, is in het algemeen kwalitatief beneden peil. Maar de Eerste Kamer treedt daar niet tegen op, omdat dit als een inbreuk op het politieke primaat van de Tweede Kamer wordt beschouwd. In het artikel kreeg vervolgens Jeltje van Nieuwenhoven het woord, voorzitter van de Tweede Kamer, om te pleiten voor de opheffing van de Eerste Kamer.

Het artikel roept twee vragen op. Inderdaad: als senatoren en staatsrechtsgelerden, zoals namens de PvdA Willem Witteveen en Erik Jurgens, betogen dat er geen enkele ruimte bestaat om wetgeving die juridisch niet deugt af te wijzen, waarom verbinden zij daar dan geen consequenties aan? De tweede vraag is die naar de waarde van het commentaar van de voorzitter van de Tweede Kamer.

In tegenstelling tot haar voorgangers lijkt Jeltje van Nieuwenhoven te menen dat het voorzitterschap van de Tweede Kamer

een vrijbrief vormt om persoonlijke politieke meningen in de publiciteit te brengen, hoewel zij toch allerminst daarvoor is verkozen. In dit geval moet men haar commentaar als een *gotspe* van hogere orde beschouwen.

De zogenaamde overbodigheid van de Eerste Kamer komt volgens dit artikel immers voort uit het feit dat deze zijn eigenlijke werk, het politiek beoordelen van aangenomen wetgeving, in het geheel niet uitvoert. Overbodig zou de Eerste Kamer echter pas zijn als dit niet nodig was. Namelijk indien de Tweede Kamer zelf zijn primaire taak, wetgeving, ernstig zou nemen en daarnaar zou handelen, onder andere door de aanmerkingen van de Raad van State op wetsontwerpen serieus te nemen. Dat doet hij niet, anders zouden de senatoren niet zo hoeven klagen. In de Tweede Kamer wordt de constitutionele kwaliteit van wetgeving als een accessoire beschouwd, die met het eigenlijke voertuig van beleid niets te maken heeft. Regeerakkoord en politieke nooddrift gaan steeds voor, ten koste van rechtsgronden, uitvoerbaarheid en legitimiteit.

Als ik voorzitter was van een Tweede Kamer die zozeer tekort schiet in zijn allereerste en meest belangrijke opdracht, zou ik daar wat aan trachten te doen, in plaats van een te grote mond op te zetten over het tekortschieten van de Eerste Kamer bij het redresseren van de missers van de Tweede. En als ik daartoe niet bij machte was, zou ik mij in stilte schamen.

BART TROMP
redacteur S&D

INHOUD

Eerste en Tweede Kamer

Een klein spookje in de Nederlandse politiek

Blair's overwinning uniek?